

ἐπιστολῶν (ἀλφαβητικῶς), κυρίων ὀνομάτων προσώπων καὶ πραγμάτων, Συγγραφέων, Χρονολογικὸς τῶν ἐπιστολῶν, εὐθὺς καὶ ἀνάστροφος, καὶ περιεχομένων.

Ἡ προτιμηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκδότου σειρὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιστολῶν δὲν ὑπῆρξεν ἢ ὑπ' αὐτοῦ νομιζομένη χρονολογική, οὔτε ἢ κατὰ πρόσωπα ἀποδεκτῶν, ἀλλ' ἢ σειρὰ τῆς καταχωρίσεως εἰς τοὺς κυριωτέρους κώδικας. Ταύτην, φαίνεται ἦτο ὑποχρεωμένος ν' ἀκολουθήσῃ ὁ π. Loenertz. Ἀλλ' ὀφείλει ὁ ἀναγνώστης νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ τοιαύτη διάσπασις (χρονολογική καὶ προσώπων) καθιστᾷ εἰς αὐτὸν ἀδύνατον τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀναγκαίας ἐκείνης ἀλληλουχίας καὶ συνοχῆς. Αἱ ἐπιστολαὶ ἀφοῦ ἀναγνωσθοῦν καθ' ἑκάστην, θὰ πρέπει νὰ συσχετισθοῦν πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰ πρόσωπα, διὰ νὰ παρακολουθηθῇ τόσον ἢ σκέψις, ὅσον ἢ δραῖσις, καὶ πέραν αὐτῶν ἢ ἐξέλξεις τῆς φιλολογικῆς μορφῆς τοῦ λόγου τοῦ Κυδῶνῃ.

Εἰς λεπτομερειακὰς παρατηρήσεις ἐπιφυλάσσομαι νὰ προβῶ μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἀρίστης ταύτης καὶ χρησιμωτάτης ἐκδόσεως, διὰ τῆς ὁποίας ὁ π. Loenertz θέτει ἕνα ἀκόμα λίθον τῆς μελέτης τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολογεῖων χρόνων.

N. B. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

Gli Inni Sacri di S. Bartolomeo Juniore, fondatore e IV egumeno di Grottaferrata... con note e versione italiana a cura dello Jerom. Criptense Germano Giovanelli.
Badia Greca di Grottaferrata, anno 1955 (πράγματι 1956) 8^ο, σσ. 525.

Εἰς τὴν σειρὰν « Innoграфи Italogreci » ἀριθ. 3 ἐκυκλοφόρησε πρὸ μικροῦ μέγας ὀφειλόμενος εἰς τὴν ἐξαιρετον πίστιν καὶ φροντίδα τοῦ μοναχοῦ τῆς Κρυπτοφέρρης π. Γερμανοῦ Giovanelli, γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων περὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς ἑλληνορρυθμοῦ ταύτης μονῆς ἀγίου Βαρθολομαίου τοῦ Νεωτέρου ἐργασιῶν. Ὁ τόμος ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑνακοσίων ἐτῶν (11 Νοεμβρίου 1055 †) ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὑμνογράφου, ἡγαπημένου μαθητοῦ τοῦ ἀγίου Νείλου, κτίτορος τῆς Μονῆς, καταγομένου ἐκ Rossano, καὶ ἐξ οἰκογενείας ἑλληνικῆς ἐλθούσης ἐκ Κων/λεως.

Μετὰ διαφωτιστικὸν Πρόλογον (7 - 19), ὅπου ἱκανὰ λέγονται περὶ τῆς ὑμνογραφικῆς Σχολῆς τῆς Κρυπτοφέρρης καὶ τοῦ Βαρθολομαίου ὡς ὑμνογράφου, περὶ τῆς χειρογράφου παραδόσεως τῶν ἔργων του, περὶ τῆς ἐκτιμήσεως ἧς οὗτος ἔτυχεν ἀπὸ τοὺς διαδόχους καὶ συντάκτας ὑμνων πρὸς αὐτόν, ἔπεται μικρὰ Εἰσαγωγή (21 - 24). Ἀκολουθοῦν τὰ ἑλληνικὰ ὑμνο-

γραφικὰ κείμενα κατὰ μῆνας καὶ κατὰ μνήμας ἁγίων, πρῶτον τὰ ἀσφαλῆ (ἐκ μαρτυριῶν τῆς ἀκροστιχίδος καὶ τῶν κωδίκων), εἶτα τὰ ὀλιγώτερον βέβαια, μετὰ σημειώσεων ὑποσελιδίων, (σσ. 25-256) ἔπεται δὲ ἡ εἰς τὴν ἰταλικὴν μετάφρασις πάντων τούτων τῶν κειμένων (257-518) κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. Ὁ τόμος κατακλείεται διὰ γενικοῦ πίνακος τῆς ὕλης καὶ ἐτέρου τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν κυριωτέρων πραγμάτων.

Ἡ δημοσιευομένη ὕμνογραφικὴ ὕλη εἶναι :

Μῆν Σεπτέμβριος η' Εἰς τὸ γενέθλιον τῆς Θεοτόκου: Κανὼν ἦχος δ' (ἀκροστιχίς *Χαρᾶ ὁ κόσμος νῦν πανηγυρίζεται*). ιδ' Κοντάκιον εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ τ. καὶ ζ. Σταυροῦ (φέρων ἀκροστιχίδα Ὑψώ). κς' Ἀγ. Ἰω. Θεολόγου καὶ Νείλου τοῦ νέου προσόμοια, κανὼν ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Ἐκ κραδίης ἐν ἤμνοισι, γόνε βρονηῆς, σὲ λιγαίνω*) Κοντάκιον τοῦ ὁσίου, μετὰ δύο οἴκων κλπ.

Μῆν Ὀκτώβριος ιη' Ἀποστόλου Λουκᾶ Κανὼν ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Μέλω σε ἔπων τετάρων τὸν ποικίλον*), κοντάκιον καὶ α' οἶκος, θεοτοκία, φωταγωγικά.

Μῆν Νοέμβριος α' μεγαλομάρτ. Καισαρίου Τεσσακίνης Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Τὸν κλεινὸν ὕμῳ Καισάριον προφρόνως*. ἐν τοῖς θεοτ. *Βαρθολομ(αῖος)*), κοντάκιον ἦχ. β' (φέρων ἀκροστιχίδα: Ὑψώ), θεοτοκία, ἑξαποστελάριον. θ' τῆς ὁσίας Μαρτῶνης Κανὼν ἦχ. β' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Τοῖς τῆς Μαρτῶνης ἀνδρικοῖς ἄθλοις κρότος*), θεοτοκία, κάθισμα. ια', Μαρτίνου ἐπισκόπου Γαλλίας Κανὼν ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Τὸν θανατουργὸν αἰνέσωμεν Μαρτῖνον*), θεοτοκία κάθισμα. κβ' Παρθενομάρτυρος Κηκιλίας, Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχίδα: *Τῆς Κηκιλίας πῶς ἐξεῖπω τοὺς ἄθλους*), θεοτοκία. λ' Ἀποστόλου Ἀνδρέου, Κανὼν ἦχ. πλ. β' (ἄνευ ἀκροστιχ.), μετὰ θεοτοκίων. Κοντάκιον ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. Ὑψώ) κλπ.

Μῆν Δεκέμβριος δ' μάρτυρος Βαρβάρας Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ.: *Εὐχαῖς με, μάρτυς, σῶζε ταῖς σαῖς, Βαρβάρα*), θεοτοκία, κάθισμα. ς' Νικολάου Μύρων Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ.: Ὑμνοῖς σε μέλω τὸν καλὸν μου προστάτην, ἐν δὲ τοῖς Τριαδδ. καὶ θεοτοκίαις: *Βαρθολομαῖος πόθφ*) καὶ Κοντάκιον τὸ γνωστὸν ἦχ. πλ. δ' (ἄνευ ἀκροστιχ.) πρὸς Τῆ ὑπερμάχῳ: *Τῆ ὑπερμάχῳ κραταιᾷ ἀντιλήψει σου...*¹ α' οἶκος Ἀπαντες συνελθόντες, τριαδικά, θεοτοκία, καθίσματα. ζ' Μάρτυρος Σαβίνου Κανὼν ἦχ. β' (φέρων ἀκροστιχ.: *Τοῖς τοῦ Σαβίνου καρτεροῖς ἄθλοις κρότος*), θεοτοκία. ιγ' Παρθενομάρτυρος Λουκίας, Εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ.: *Φωτὸς σε μέλω τὴν ἐπώνυ-*

¹ Πρβλ. περ. « Ἀθηνᾶ » 55, 1951, σσ. 186-187, ὅπου ἄλλοι οἱ οἶκοι (ἐκ τοῦ κώδ. Μεγ. Λαύρας 268 (Γ 28)).

μον *Κόρην*), Κοντάκιον καὶ α' οἶκος τῶν ἁγίων μαρτύρων, θεοτοκία. ιζ' τῶν ἐγκαίνιων τῆς Κρυπτοφέρρης Κανὼν ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. *Τρεῖς παῖδες, Ἄγνη, τὸν σὸν ὑμνοῦσιν Τόκον*), Κοντάκιον (φέρον ἀκροστιχ. : *Ῥοδή*), στιχηρά, προσόμοια, θεοτοκία κλπ. ιθ' Βονιφατίου τοῦ Ρωμαίου Κοντάκιον ἦχος β' (φέρων ἀκροστιχ. *Ῥοδή*). κγ' Προεόρτια Γεννήσεως Τετραψῆδιον ἦχ. πλ. δ' μετὰ θεοτοκίων. κ' Ἰγνατίου Θεοφόρου Κάθισμα ἦχ. γ'. κς' Ἡ προσύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Χαίροις, Ἄχραντε, τῆς χαρᾶς ἡμῶν βρούσις*), θεοτοκία, φωταγωγάρια. κς' ἀρχidiaκόνου Στεφάνου Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Ὁ πρωτομάρτυς νῦν τιμάσθω εὐθέως*)· ὁ κανὼν τριψῆδιον (α', γ', δ'). λα' Παρθενομάρτυρος Μαρτίνης Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Χριστοῦ νόμην ἐκλιγαίνω Μαρτίαν*), θεοτοκία, κάθισμα.

Μὴν Ἰανουάριος δ' Ἄμμιας Συγκλητικῆς Κανὼν ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχ. : *Τὴν μυριάθλον ἄξιον μέλπειν Κόρην*), θεοτοκία, φωταγωγάρια. κβ' Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου Κανὼν ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχίδα : *Βυθὸν σε μέλω, μάρτυς, ὄντα θανμάτων*), θεοτοκία, κάθισμα. λα' Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Ῥῶσις βρούει νοσοῦσιν ἐξ Ἀναργύρων*), θεοτοκία, κοντάκιον, α' οἶκος.

Μὴν Φεβρουάριος β' Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Κανὼν ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Τὸ πᾶν φέρων φέρει σε πρεσβύτης Βρέφος*), θεοτοκία, κοντάκιον, α' οἶκος. ε' Μάρτυρος Ἀγάθης, Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Λιταῖς με ταῖς σαῖς, μάρτυς Ἀγάθη, σκέποις*), θεοτοκία, κάθισμα. κδ' Ἰωάννου τοῦ Θεριστοῦ ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστ. : *Σοὶ τοῦ Προδρομοῦ τῶ ἐπωνύμφ κρότος*), θεοτοκία.

Μὴν Μάρτιος θ' τῶν ἐν Σεβαστείᾳ Μ' μαρτύρων Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Στεφηφόρων πληθὺς με μαρτύρων σκέποις*). Κοντάκιον (οὐ ἢ ἀκροστ. : *Ῥοδή*), θεοτοκία.

Μὴν Ἀπρίλιος Βηταλίου (sic) καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Κανὼν ἦχ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Βητάλιον τὸν αἰδίμιον ἄσμασι μάρτυρα μέλω*), θεοτοκία.

Μὴν Μάϊος ι' Μαρτύρων Ἀλφιοῦ (sic), Φιλαδέλφου καὶ Κυρίνου Κοντάκιον ἦχ. β' (ἄνευ ἀκροστιχ. γ' οἶκοι).

Μὴν Ἰούνιος ια' Ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχ. : *Δυὰς με σώζοις τῶν σοφῶν Ἀποστόλων*), κάθισμα, κοντάκιον, οἶκος, θεοτοκία. κθ' Πέτρου καὶ Παύλου Κανὼν ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχ. : *Δυὰς με σώζοις προκρίτων Ἀποστόλων*), κάθισμα, θεοτοκία. Κοντάκιον ἦχ. πλ. β' (φέρων ἀκροστιχ. : *Εἰς Πέτρον καὶ [Παῦλον]*).

Μὴν Ἰούλιος κγ' Ἀπολιναρίου (sic) Ραβέννης Κανὼν ἦχ. πλ. δ' (φέρων ἀκροστιχ. : *Ἀρχιερεῖ Ἀπολιναρίῳ θέμις ὕμνον ἀεῖδειν*), κάθισμα, κοντάκιον, οἶκος, θεοτοκία.

Μὴν Αὐγουστος ιε' Κοίμησις Θεοτόκου : Ἰδιόμελον ἦχ. β', ἕτερον ἦχος β'.

Τριώδιον: Τῷ πρώτῳ Σαββάτῳ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς Θεοδώρου Τύρονος (= Τήρωνος) Κανὼν ἡχ. β' (φέρων ἀκροστιχ.: *Δώρων θεοῖο τῷ ἐπωνύμῳ κρότος*), θεοτοκία, ἐξαποστειλάριον.

Ἔπεται arpentice ὄπον, μετὰ μικρὰ προλεγόμενα (σ. 209 - 210) δημοσιεύονται δύο Κανόνες καὶ 18 Κοντάκια. Οἱ Κανόνες εἶναι εἰς τὰς ἑορτὰς Νείλου τοῦ νέου, Σεπτ. κς' ἡχ. β' (φέρων ἀκροστιχ.: *Κῦδος δέει τῷ Πατρὶ*) καὶ Μαΐου ι' εἰς τὴν μνήμην Ἀλφιοῦ (sic), Φιλαδέλφου καὶ Κυρίνου, ἡχος δ' (ἄνευ ἀκροστιχ.), μετὰ καθίσματος, θεοτοκιῶν.

Τὰ Κοντάκια (ἕμνοι) ἔχουν σχεδὸν πάντα ὡς ἀκροστιχίδα τὴν λέξιν ΩΔΗ καὶ ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐπομένους ἑορτὰς:

Ἰουλιῶν β' Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης. γ' Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. δ' Ἰεροθέου Ἀθηναίων (ἀκροστιχ.: *Ἄσμα*).

Νοεμβρίου ιδ' Ἀπ. Φιλίππου. ις' Ἀποστ. Ματθαίου. κα' Κλήμεντος Ρώμης.

Ἰανουαρίου β' Σιλβέστρου Ρώμης.

Φεβρουαρίου ιβ' Μελετίου Ἀντιοχείας, κ' Λέοντος Κατάνης.

Μαρτίου α' Σωφρονίου Ἱεροσολύμων. ιβ' Γρηγορίου Διαλόγου Ρώμης.

Ἀπριλίου λ' Ἀποστόλου Ἰακώβου.

Μαΐου κδ' Συμεὼν Θαυμαστορείτου.

Ἰουλίου β' Καταθέσια ἐσθῆτος Θεοτόκου. κς' Παρθενομάρτυρος Παρασκευῆς.

Αὐγούστου ι' Λαυρεντίου Διακόνου. ιγ' Μαξίμου ὁμολογητοῦ. κε' Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Οἱ ἕμνοι οὗτοι τοῦ Παραρτήματος περιλαμβάνονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ μηναιὰ καὶ τροπολογία τῆς Κρυπτοφέρειης, ἀγνοοῦμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐκδεδομένων ἢ μὴ μηναιῶν καὶ τροπολογίων, ἀναφέρονται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ἁγίους τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τὸ ἕφος ταυτίζονται πρὸς τοὺς μεμαρτυρημένους ἀνήκοντας εἰς τὸν Βαρθολομαῖον. Ὁ ἐκδότης, κατὰ ταῦτα, μολοντί τοὺς ἐπιτάσσει εἰς τὴν ἔκδοσιν, προσγράφει καὶ αὐτοὺς εἰς τὸν ἕμνογράφον.

Ἐκ τῆς ὅλης ἐκδόσεως, ἡ ὁποία εἶναι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα παρεσκευασμένη¹, ὄχι μόνον πληροφοροῦμεθα περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς παρα-

¹ Εἰς παρατηρήσεις τινὰς θὰ εἶχε τις πάντοτε νὰ προβῆ ὡς πρὸς τὴν ὀρθογράφειν τοῦ κειμένου πρβλ. σ. 39 ἠκονημένον ἀντὶ ἠκονημένον, σ. 61 λιμῶνι ἀντὶ λειμῶνι, σ. 65 στείφη ἀντὶ στίφη, σ. 221 ἀπολείας ἀντὶ ἀπωλείας σ. 239 ἐρύθμησας ἀντὶ ἐρρύθμισας, ἢ τὸν μετρικὸν χωρισμὸν τῶν στίχων. Οὕτω π.χ. εἰς τὸ Ἰδιόμελον τῆς σ. 199 ὁ χωρισμὸς: *Σήμερον | ἡ ἀγνή Παρθένος, ἡ τοῦ κόσμου | Δεσποῖνα ἐκ γῆς μταιίθεται | πρὸς οὐράνιον δόξαν* θὰ εἶχεν ὀρθότερον: *Σήμερον ἡ ἀγνή Παρθένος | ἡ τοῦ κόσμου Δεσποῖνα | ἐκ γῆς μταιίθεται | πρὸς οὐράνιον δόξαν* (ἡμιστίχια).

δόσεως τοῦ Βαρθολομαίου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα δύναται νὰ συναγάγῃ τις, ὡς π.χ. : α') Ὅτι κατὰ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα μεσοῦντα ἐγράφοντο ἀκόμη ἴμνοι ἐκ τοῦ κοντακίου καὶ τριῶν οἴκων, ἐνῶ ἡ περικοπὴ εἶχε προχωρήσει εἰς τὸ κοντάκιον εἰς ἓνα οἶκον. β') Περὶ τοῦ ἑορτολογίου τῆς Κρυπτοφέρρης κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον. γ') ὅτι ὁ Βαρθολομαῖος ἦτο καὶ μελωδὸς (ἰδιομέλων ἰδία) εἰς περιορισμένην κλίμακα· κυρίως ὅμως ἐληλάτει τὴν πρὸ αὐτοῦ ὑμνογραφίαν, τοὺς Πατέρας κ.ἄ. συγγραφεῖς (μέχρι καὶ τοῦ Μεθοδίου Ὀλύμπου, πρὸβλ. σ. 151), καὶ φυσικὰ τὴν Γραφήν. δ') Ὅτι ἐγνώριζεν ἄριστα ἑλληνικά, Ἕλλην ὡς ἦτο.

Καὶ πέραν τούτου, ἐπιβάλλεται ἡ ἐξονυχιστικὴ ἔρευνα τῆς διαμορφώσεως τῶν λειτουργικῶν βιβλίων καὶ δὴ κατὰ τοὺς αἰ. θ' - ιβ', διὰ νὰ χυθῆ φῶς ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῆς Ὑμνογραφίας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μεγάλου τούτου ἐπιτεύγματος τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο συμβάλλει ἀξιολόγως ὁ ἐκδότης πατὴρ Γερμανὸς καὶ ἡ Σεβασμία Μονὴ τῆς Κρυπτοφέρρης, ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι κέντρον φωτεινῶν μελετῶν καὶ σπουδῆς.

N. B. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ

K. Ἀμάντου, *Σύντομος Ἱστορία τῆς Κύπρου. Ἀθῆναι 1956. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν Ὁφελίμων βιβλίων, περίοδος δευτέρα ἀρ. 1.*
8^ο, σσ. 189.

Ὁ Σύλλογος ὁ ὁποῖος τόσας προσέφερεν ὑπηρεσίας διὰ τῆς ἐκδόσεως παλαιότερον τῶν Ὁφελίμων βιβλίων (σειρὰ ἐρυθρά, σειρὰ πρασίνη), ἱστορικῶν καὶ λαογραφικῶν δημοσιευμάτων, καὶ τοῦ περ. «Ἑλληνικά», ἐπαναρχίζει τὴν δραστηριότητά του διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὡς ἄνω βιβλίου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ δημοτῆτος καθηγητοῦ τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. Κ. Ἰ. Ἀμάντου, τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως τῆς Ἱστορίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Τὸ θέμα καθίσταται ἐπικαιρότατον ἐκ τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ, ἀγωνιζομένου τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, μὲ τὴν συμπαράστασιν ὀλοκλήρου τοῦ Ἕθνους. Ἐπρεπε λοιπόν, παρὰ τὰ ἄλλα πολυάριθμα ἀγωνιστικὰ καὶ λογοτεχνικὰ βιβλία περὶ Κύπρου, νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἔγκυρον ἐκλαϊκευτικὸν μὲν, ἀλλ' ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως στηριζόμενον. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβεν ὁ καθ. Ἀμαντος μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν σαφήνειαν, ἀπλότητα, ἐνημερότητα εἰς τὰς πηγὰς καὶ εὐθυκρυσίαν. Πρὸς τοῦτο ἦτο παρεσκευασμένος ὄχι μόνον διὰ τῆς μελέτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπηρεσίας του ὡς γυμνασιάρχου κλπ. (1911 - 1912) ἐν Κύπρῳ καὶ τῆς γνωριμίας προσώπων πραγμάτων καὶ συνθηκῶν.